

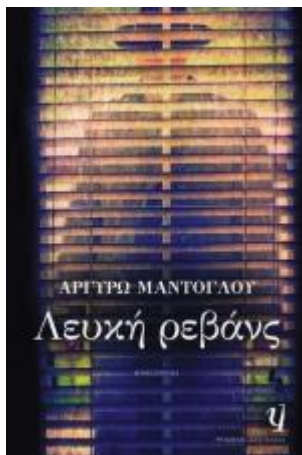

Η Αργυρώ Μαντόγλου αφουγκράζεται την Αθήνα

- **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΘΑΝΟΣ**

- **Η** πολυγραφότατη συγγραφέας επανέρχεται με τη «Λευκή Ρεβάνς» (εκδ. Ψυχογιός), ένα

επίκαιρο όσο και απαιτητικό μυθιστόρημα πολλαπλών αφηγηματικών αποχρώσεων που συνδυάζει το νουάρ με την ψυχογραφία χαρακτήρων. Τι ακριβώς διαδραματίζεται στις σελίδες του;

Η ιστορία της «Λευκής Ρεβάνς» ξεκινά τον Δεκέμβρη του 2008 σε μια Αθήνα που ασφυκτιά από τα δακρυγόνα, τους πετροπόλεμους και το γενικευμένο πλιάτσικο - αδύνατον να μην κάνουμε αναγωγές με το σήμερα. Πιστεύεις ότι, ανάμεσα σε όσα άλλα έχει να προσφέρει το βιβλίο σου, μπορεί να δια φωτίσει τον αναγνώστη γύρω από τα ζητήματα της κοχλάζουσας επικαιρότητας;

Δεν σκόπευα να γράψω ένα βιβλίο για την κρίση, αλλά τοποθετώντας τους χαρακτήρες στο «παρόν», αναπόφευκτα δοκιμάζονται κι εκείνοι από τα γεγονότα και την Ιστορία, βιώνουν στο πετσί τους το τέλος των ψευδαισθήσεων, την «τρέλα και την απόγνωση» που κυριαρχούν τα τελευταία χρόνια στην πόλη και στη ζωή μας. Μεγάλο μέρος της πλοκής

εκτυλίσσεται στο συνεχώς εναλλασσόμενο τοπίο της μεταολυμπιακής Αθήνας, μιας εποχής οριακής, και τα πρόσωπα ταλανίζονται από την παθολογία της πόλης που κατοικούν. Η «Λευκή ρεβάνς» είναι μυθιστόρημα και δεν επιδίδεται σε αναλύσεις και κατευθυντήριες, με οδηγούς επιβίωσης σε δύσκολους καιρούς, όμως συχνά, παρά την πρόθεσή μου, συναντάται με τα γεγονότα με έναν πικρό, σχεδόν προφητικό τρόπο.

Είναι παράλληλα και μια ιστορία σασπένς, έστω και χωρίς το σχήμα «whodunit»: υπάρχει γρίφος, μια σειρά αινιγμάτων που ζητούν να αποκρυπτογραφηθούν, υπάρχουν σειριακοί φόνοι... Πόσο δύσκολο στάθηκε να διαχειριστείς όλο αυτό το αφηγηματικό υλικό;

Σίγουρα δεν ήταν εύκολη δουλειά. Απαιτήθηκε χρόνος και επαναληπτικές γραφές, αναθεωρήσεις και πειραματισμοί. Ιδέες εγκαταλείφθηκαν στη μέση, υιοθετήθηκαν καινούργιες, κάποιοι χαρακτήρες μεταποιήθηκαν και κάποιοι άλλοι ανέλαβαν να προωθήσουν τη δράση. Ήταν και η «Δευκή Ρεβάνς», κατά τη διάρκεια της συγγραφής της, ένα εργοτάξιο, ένας συνεχώς μεταβαλλόμενος «χώρος», όπου επιχείρησα να συνδυάσω αντιφατικά μεταξύ τους στοιχεία, πολυφορεμένα μοτίβα και φθαρμένα κλισέ με φρέσκες ιδέες, δοκίμασα νέους τρόπους σύνθεσης και διαχείρισης του πραγματολογικού υλικού έως ότου πάρει το βιβλίο την τελική του μορφή.

Σε τι εξυπηρετούν οι μεταστροφές από το πρώτο στο τρίτο πρόσωπο; Οι εναλλαγές φωνών, σαν τον ήρωα που υιοθετεί διαρκώς προσωπεία και δοκιμάζει διαφορετικές μεταμορφώσεις...; Δεν ανησύχησες μήπως με όλα αυτά βάλεις δύσκολα στους αναγνώστες;

Ανησύχησα, αλλά το ρίσκαρα. Νομίζω πως υποτιμούμε τους αναγνώστες και τις προτιμήσεις τους. Αυτός είναι ένας, εν πολλοίς, κατασκευασμένος μύθος που εξυπηρετεί εκείνους που εμπορεύονται την ευκολία. Νομίζω πως ειδικά σήμερα χρειαζόμαστε κάτι περισσότερο: η καραμέλα της ευκολίας έχει πλέον λιώσει και δεν μας έχει αφήσει παρά μόνο την πικρή της γεύση. Η έκθεσή μας στο διαφορετικό, οι πειραματισμοί, η απόπειρα να πούμε τα πράγματα αλλιώς και η αναζήτηση μιας καινούργιας φόρμας (για τον εαυτό μας και τον κόσμο), ίσως μας ενισχύσουν και μας μετατοπίσουν, κι αν όχι, ίσως μας κάνουν πιο ανθεκτικούς και πιο επινοητικούς – αυτό είναι που χρειαζόμαστε σήμερα.

Το βιβλίο έχει σάουντρακ - «It's Raining Men» και «Mad About the Boy». Έχει και εικόνες - Μπόγκαρτ, Μίτσαμ και Μπακόλ. Τι θέλησες να υπογραμμίσεις με όλες αυτές τις αναφορές;

Το βιβλίο, πέρα από όλα τα άλλα, είναι και μια απόπειρα εναγκαλισμού της ποπ κουλτούρας και του κλισέ. Είμαστε όλοι ένα σύνολο από κλισέ, το άθροισμα των ρεφρέν που αποστηθίσαμε και των ταινιών που αγαπήσαμε. Ο ρόλος του δημιουργού αλλά και κάθε δημιουργικού ανθρώπου δεν είναι να τα εξορίσει, αλλά να τα εντάξει στο δικό του πλαίσιο. Τα κλισέ από μόνα τους περιέχουν μια αλήθεια, μια μαζική αλήθεια. Αν τα επαναλαμβάνεις είσαι ένας ακόμα παπαγάλος, αν τα ενσωματώνεις στο δικό σου πλαίσιο είσαι δημιουργικός. Δεν με φοβίζουν τα κλισέ, αλλά οι άνθρωποι-κλισέ.

Γράφεις μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιήματα και νουβέλες από το 1992. Μεταφράζεις και κριτικάρεις βιβλία εξίσου πολλά χρόνια. Κατά πόσο υπεισέρχονται, θετικά ή αρνητικά, τα διαβάσματα και οι επιρροές σου στην προσπάθεια να εκφραστείς με τη δική σου αυθεντική γλώσσα;

Η επαφή με τα κείμενα είναι μια εμπειρία ανεκτίμητη και καταλυτική. Τόσο η κριτική όσο και η μετάφραση με έχει φέρει σε επαφή με νέα ρεύματα, πειραματισμούς, κορυφαίους συγγραφείς, αλλά κυρίως, με αναπάντεχους τρόπους επίλυσης προβλημάτων. Η όσμωση με τα κείμενα των άλλων δεν αποδυναμώνει τη δική μου έκφραση, αντιθέτως την ενισχύει. Με έχει εκπαιδεύσει να «μυρίζομαι» τι

χρειάζεται να διορθωθεί, να βελτιωθεί ή να αποβληθεί προκειμένου να κρατηθούν οι ισορροπίες. Ταυτόχρονα με έμαθε να μη φοβάμαι να ρισκάρω: αυτό κάνουν όλοι όσοι καταπιάνονται με το τολμηρό εγχείρημα της σύνθεσης ενός καινούργιου κόσμου.

Δίχως να εδράζεται αποκλειστικά στην πρωτεύουσα, καθώς μέρος του διαδραματίζεται στο Λονδίνο και το γαλλικό νότο, το βιβλίο είναι σε μεγάλο βαθμό ένα εκτεταμένο, πένθιμο σχόλιο για την Αθήνα. Με τι μοιάζει λοιπόν η πόλη που θα ιχνηλατήσει ο αναγνώστης της «Λευκής Ρεβάνς»;

Σκιαγραφούνται οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας, η κατάρρευση του νεοελληνικού ονείρου του νεοπλουτισμού, των πλαστικών επεμβάσεων, της ψευδοχλιδής και της πλαδαρότητας. Στην πόλη αντανakλάται και το εσωτερικό τοπίο των χαρακτήρων που είναι εν πολλοίς παιδιά της. Όμως, υπάρχουν και άλλες εικόνες. Κάποια από αυτά τα παιδιά βρίσκουν τον τρόπο να αυτονομηθούν και να απομακρυνθούν από το τοπίο που καταρρέει, να βρουν ένα έστω και προσωρινό καταφύγιο στη φύση, στο νησί, στη θάλασσα η οποία σε συμβολικό επίπεδο λειτουργεί θεραπευτικά.

Σε ένα κείμενο πλούσιο αποφθεγματικών one-liners, δεν παύω να ανακαλώ το ακόλουθο: «Η οργή καταστρέφει. Η αδιαφορία σκοτώνει». Τι μπορεί να υπάρξει όμως ανάμεσα; Διότι μοιάζουμε όλοι ακροβολισμένοι σε αυτά τα δύο δεινά.

Η παύση, ο αναστοχασμός και η ενεργοποίηση της φαντασίας μας, η οποία τη δεδομένη στιγμή μπορεί να μας συντρέξει και να μας οδηγήσει σε επανεξέταση των αξιών μας και σε μια εκ νέου αξιολόγηση της θέσης μας και της σχέσης μας με τον κόσμο και τον εαυτό μας.

Σε μια οικοδομή στο Μοναστηράκι της «Λευκής Ρεβάνς», πιτσιρίκια αρπάζουν καδρόνια και επιτίθενται, μαδούν πεταμένες ομπρέλες και τις μετατρέπουν σε φονικά όπλα. Στην Αθήνα τού σήμερα τα παιδιά δεν σκιαμαχούν. Παίζουν πόλεμο στ' αληθινά. Τι φαντάζεσαι πως θα απογίνουν;

Υπάρχει μια ολόκληρη γενιά –θύματα της οικογενειακής αδιαφορίας και άγνοιας– που έχει τραφεί με την «αισθητική της βίας» και αυτό τώρα αποδεικνύεται ολέθριο. Το μόνο αντίδοτο που «βλέπω» για αυτά τα παιδιά είναι να εκτεθούν και σε άλλα είδη αισθητικής: μουσική, αρχιτεκτονική, φιλοσοφία, λογοτεχνία και όχι μόνο στην τηλεοπτική-μιντιακή αισθητική που προπαγανδίζει τα αμερικανικής κοπής δίπολα του ισχυρού/αδύναμου, θύτη/θύματος, νικητή/ηττημένου, προωθώντας τη σαρωτική εξόντωση του άλλου, του διαφορετικού, την αυτάρεσκη υπεροχή του αμοραλισμού και την επικράτηση του στερεότυπου: ο ανεγκέφαλος ισχυρός που παραμένει ατιμώρητος και επιπλέον αναδεικνύεται και σε διαχειριστή της εξουσίας – σε κάθε της μορφή και εκδοχή.